

10 septembrie, ora 11.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

ENESCU ȘI CONTEMPORANII

Sala Auditorium

ENSEMBLE CONTEMPO PARIS

MIHAELA SMOLEAN vioară, **ALINA PETRESCU-LEPPER** vioară, **TEODOR COMAN** violă, **RADU NAGY** violoncel, **CRISTIAN NICULESCU** pian

Enescu Cvintetul cu pian în la minor op. 29

Con moto molto moderato – Andante sostenuto e cantabile / Vivace ma non troppo – A tempo, un poco più animato

Schumann Cvintetul cu pian în mi bemol major op. 44

Allegro brillante / In modo d'una marcia, un poco largamente / Scherzo, molto vivace / Allegro ma non troppo

Creat în anul 1940 la vila Luminiș, acest opus face parte, alături de Cvartetul op. 30 pentru coarde și pian, terminat doar câțiva ani mai târziu, dintre cele mai complexe și dense lucrări camerale enesciene, rod al perioadei sale componistice de maturitate. Nu s-a cântat în public în timpul vieții compozitorului, ci pentru prima oară în 1964. O altă abordare a formației de cvintet pentru coarde și pian o aflăm în creația lui **George Enescu** în timpul când era student la Conservatorul din Paris, în 1895, ca lucrare de școală.

Diferența între cele două lucrări este desigur foarte mare.

Cvintetul cu pian in la minor op. 29 poartă în lucrătura sa toate trăsăturile ce caracterizează stilul maestrului, trăsături comune celor mai multe dintre opusurile sale importante: materialul sonor unitar care în întregime sa izvorăște din nucleul de bază afirmat la începutul lucrării, apoi o transformare perpetuă a acestui material, cu o fantezie și inspirație uluitoare care conferă muzicii evoluții captivante în forme complexe.

Dorind ca discursul său să fie cât mai fluid, Enescu a conceput Cvintetul op.29 doar în două mari părți, și acestea având fiecare câte două secțiuni care se interpretează fără pauză.

În prima parte, atât într-o secțiune, cât și în cealaltă, predomină atmosfera de contemplare. Un cânt legănat în ciuda salturilor din desenul său, oferit de vioara I, o temă lungă, arcuită pe mai multe fraze ne întâmpină în cea dintâi secțiune; aceasta va genera alte teme pe parcursul lucrării. Nuanțele modale dau o culoare românească motivelor expuse, după cum se aude și în tema a doua, cu și mai accentuat caracter liric. Se conturează o formă de sonată în care tranzițiile, dezvoltarea, repriza, se topesc unele în altele cu naturalețe și subtilitate. Următoarea secțiune, într-o mișcare mai lentă, adâncește starea de visare, dar conține și momente mai dinamice construite prin evoluții polifonice mai ales între vocile instrumentelor cu coarde.

Cea de a doua parte amplă a Cvintetului este străbătută de energie și dinamism. Este mai întâi episodul care ține loc de scherzo și care începe aici cu o temă delicată, sprintară, sugerând un joc popular, schițată de vioara primă și apoi răspândită prin tot ansamblul. Două momente ce ar putea constitui triourile marchează acțiunea în continuare: un fel de vals și un șuvoi sonor descendent cu caracter modal. Ultima secțiune, o formă de sonată liberă, apare pe nesimțite și aduce un caracter accentuat mai dramatic, o alternare a tumultului sonor cu episoade serafice, gingașe. Are loc și o sinteză a elementelor din temele tuturor părților, iar spre final o lungă culminație se înalță plină de forță și vervă.

Dacă în prima parte a Cvintetului, instrumentelor cu coarde li se atribuie un rol de prim plan, pianul realizând mai mult o susținere armonică și o îmbogățire a țesăturii sonore cu multiple figurații, în cea de a doua parte, acesta intră consistent în jocul tematic, în trama plină de vioiciune a transformărilor ritmice și timbrale. Varietatea procedeeleor de tratare a materialului muzical, a stărilor afective în continuă evoluție, complexitatea formelor de exprimare, ne copleșesc în această certă capodoperă ieșită de sub pana lui George Enescu.

Program

Pasionat în egală măsură de literatură și muzică, **Robert Schumann** a scris în tinerețe numeroase articole despre concerte, despre apariții ale unor compozitori de marcă ai timpului și creațiile lor importante, într-un stil literar plin de fantezie, plin de metafore. A imaginat astfel pentru comentariul evenimentelor două personaje care, de fapt, îi caracterizau propria personalitate: Eusebiu, visător, profund liric, și Florestan, năvalnic, pasionat. Această viziune tipic romantică i-a marcat desigur și muzica străbătută mereu de cele două laturi contrastante. Le regăsim și în lucrările de deplină maturitate, așa cum este **Cvintetul cu pian în mi bemol major op. 44**, o capodoperă a genului cameral creată în anul 1842, un an foarte productiv întrucât Schumann a mai scris atunci și cele trei cvartete de coarde op. 41, cvartetul cu pian op. 47 și Trio-ul cu pian op. 88.

Allegro brillante, prima parte a cvintetului, se deschide cu o temă energică, avântată, conturată în mari acorduri de întreg ansamblul. După câteva comentarii intervine tema a II-a, complet diferită, notată cu indicația *dolce*, și intonată în duet de violoncel și violă. Forma de sonată își urmează cursul și aduce dezvoltarea, bazată în special pe prima idee muzicală, apoi repriza și la final o coda plină de energie. Suspinele temei cu care începe partea a doua ne sugerează pașii resemnați ai unui marș funebru. Tema acestuia va reveni de mai multe ori, încadrând două episoade diferite ca atmosferă, line ca melodică, poetice, dominate însă de melancolie.

Scherzo-ul marcat de rapide linii suitoare și coborâtoare va conține de asemenea două momente contrastante, două triouri: primul, bazat pe un canon liric între vioară și violă, cel de al doilea, un impetuos demers foarte mișcat, cu numeroase modulații. Și aici apare o coda ca încheiere. Forma cea mai complexă ne întâmpină în ultima parte, a patra, un rondo-sonată, a cărei temă de debut amintește de avântul celei cu care începea cvintetul. În continuare, Schumann creează noi contraste, înfruntări de stări afective, nu numai în dezvoltare, dar și într-o amplă repriză unde plasează un moment polifonic pe tema refrenului, amintind și tema primei părți, totul culminând cu o coda luminoasă, triumfătoare.

Olga Grigorescu

Violoniste

Născută la București, dintr-o familie de muzicieni, **Mihaela Smolean** începe să studieze la pian de la vârsta de patru ani și vioara de la cinci ani. Face studiile la Liceul de Muzică „George Enescu” și Conservatorul din București, obținând premiul I la vioară și muzică de cameră. Încă de la 14 ani concertează în calitate de solistă și începând cu 1983 obține primele premii la vioară și muzică de cameră, în duo, trio și cvartet. În 1985 Mihaela obține postul de concertmaestru la Orchestra Simfonică de tineret „A. Toscanini” de la Parma, Italia. În 1993 obține postul la Orchestre National d'Ile de France, iar în 1996 devine membră în Orchestre Philharmonique de Radio France. În paralel cu Orchestre de la Chapelle Royale de Dreux face nenumărate turnee fiind concertmaestru al acestei orchestre, precum și solistă. Deschiderea Mihaelei spre oameni și îndeosebi spre copii o îndeamnă să împărtășească cunoștințele sale în conservatoarele din localitățile Presle și L'Isle Adam pentru o vreme. Invitată să concerteze alături de Radioteleviziunea Română pentru concerte și înregistrări, în 1992 participă ca solistă în turneul din Franța al Orchestrei de Cameră al Radioteleviziunii din București. Au urmat multe concerte ca solistă în România, Italia și Franța. În 1997 Mihaela câștigă Premiul I la Concursul Internațional T.I.M. (Turneo Internazionali di Musica) de la Roma în urma căruia obține multe recitaluri în Europa, dintre care primul la Florența. Mihaela Smolean este unul din membrii fondatori al ansamblului „Contempo”, ansamblu cu cariera internațională din 2002.

Alina Lepper Petrescu este prim violonistă la Orchestra NDR Elbphilharmonie din Hamburg sub conducerea lui Alan Gilbert și din anul 2021 este invitată ca prim concertmaestru la Orchestra Balthasar Neumann, specializată în practica interpretativă istorică sub conducerea lui Thomas Hengelbrock. Alina s-a născut în București într-o familie de muzicieni și a primit primele lecții de vioară la vârsta de șase ani. A concertat alături de marile orchestre simfonice românești și a fost invitată la numeroase festivaluri de muzică din Europa. Succesele ei includ multiple premii I la competiții naționale și internaționale. A absolvit Academia de Muzică Hanns Eisler din Berlin la clasa Prof. Ulf Wallin. De asemenea, a luat parte la cursuri de măiestrie susținute de Glenn Dicterow, Donald Weilerstein, Boris Garlitzky, Andreas Röhn, Lorenz Nasturica, Arnold Steinhardt (Cvartetul Guarneri), Valentin Erben

(Cvartetul Alban Berg), Peter Buck (Cvartetul Melos), luteistul Nigel North și pianistul Fabio Bidini. În timpul facultății Alina a concertat în cadrul Academiei Deutsches Symphony Orchester Berlin și Academiei Orchestrei Staatskapelle Berlin sub conducerea lui Daniel Barenboim, unde a dobândit o vastă experiență în muzică orchestrală și de cameră. În acest timp, a lucrat cu mulți dirijori importanți, printre care Sir Simon Rattle, Herbert Blomstedt, Zubin Mehta, Manfred Honeck, Sir R. Norrington și Semion Bychov. După finalizarea academiei a avut contract temporar pe postul de al treilea concertmaestru al Orchestrei Filarmonice din Hagen. De asemenea, a fost membră a secțiunii de prim-violoniști a Orchestrei Konzerthaus Berlin timp de trei ani sub conducerea lui Christoph Eschenbach. În vara anului 2023, Alina Lepper Petrescu a fost invitată ca membru a Orchestrei Festivalului de la Bayreuth.

Violist

Născut la București, **Teodor Coman** începe studiul viorii cu tatăl său, la vârsta de 5 ani. La 14 ani, fiind sedus de sonoritatea violei, decide să se consacre sub îndrumarea profesorului Mugur Popovici. Din 1981 până în 1983 obține în fiecare an premiul I la Concursul Național Cântarea României. În 1982 i se acordă premiul I la Festivalul-Concurs Hariclea Darclee de la Pitești. Este absolvent al Conservatorului de Muzică Ciprian Porumbescu din București în 1988 la clasa profesorului Valeriu Pitulac. Obține premiul II la Concursul Internațional de violă Maurice Vieux de la Lille, Franța (1986). Din 1990 până în 1995 ocupă postul de Alto-solo la Orchestre d'Ile de France alături de care concertează și ca solist. În 1995 este admis ca prim solist la Orchestre National de France. În paralel cu activitatea de orchestră, Teodor este atras de muzica de cameră. Din 1993 face parte din ansamblul Trio à Cordes *de Paris*, formație care, grație concertelor și discurilor, susține concerte în Europa, Rusia, China, Japonia. Începând cu anul 1997 devine profesor la Conservatoire National de la Rueil-Malmaison și la Ecole Normale de Musique de Paris Alfred Cortot (mergând pe urmele lui G.Enescu) până în 2003. Între 2010-2013, alături de orchestră, este bucuros să se consacre repertoriului de cvartet în cadrul ansamblului *Renoir*. Obține premiul II la Concursul Internațional Giorgio Cambissa (2016) organizat în Franța de orchestra Bel'Arte în memoria compozitorului Italian. Teodor Coman este unul dintre membrii fondatori al ansamblului Contempo, cu cariera Internațională din 2002. Actualmente Teodor cântă pe o violă construită în 2013 de F.H. Chaudiere la Montpellier, Franța.

Violoncelist

Absolvent al Academiei de Muzică din București, al Institutului Internațional de Muzică de Cameră Leonard Sorkin, al Universității din Wisconsin și al Universității Illinois de Nord din DeKalb, **Radu Nagy** a obținut diploma de Master la violoncel solo și muzică de cameră.

A studiat cu profesorii Wolfgang Laufer din Fine Arts String Quartet și Marc Johnson din Vermeer String Quartet și a urmat cursuri de perfecționare cu cvartetele: Fine Arts String Quartet, Vermeer String Quartet, Julliard String Quartet, Tokyo String Quartet, Emerson String Quartet, Guarneri String Quartet, Takacs String Quartet și Amadeus String Quartet.

A obținut premii la Concursul Internațional de Muzică de Cameră Jeunesse Musicale (premiul al III-lea) din Belgrad, Concursul de Cvartete de Coarde Dimitri Shostakovich String Quartet Competition (premiul al II-lea) din St. Petersburg, Concursul de Muzică de Cameră Fischhoff (premiul al II-lea) din South Bend, Indiana și Concursul Internațional de Cvartete de Coarde (Premiul al IV-lea) din Londra.

Ca membru al cvartetului de coarde Dinu Lipatti a concertat în SUA și Europa în cadrul festivalurilor de muzică de cameră din Cleveland, Festivalului de Vară de la Aspen, Festivalului de Muzică din Colorado și Festivalului Amadeus din Londra.

Membru fondator al Ansamblului Contempo din Paris și al Trioului Dinu Lipatti, a susținut concerte la Filarmonica din Berlin, Dome des Invalides Paris, Danish Radio Copenhagen și în cadrul festivalului Kammermusikstage Ahrenshoop.

Între 2000-2009 a activat ca prim-violoncelist în cadrul orchestrelor: Maggio Musicale Fiorentino din Florența, Orchestra Sinfonica Toscanini din Parma și Teatro Carlo Felice din Geneva. A susținut turnee în Europa, SUA, America de Sud și Japonia. A colaborat cu dirijori precum Georges Pretre, Zubin Mehta, Lorin Maazel, Riccardo Muti, Yuri Temirkanov, Kurt Masur, Mstislav Rostropovich, Tugan Sokhiev, Charles Dutoit și Vladimir Jurowski.

Din 2009 locuiește la Berlin, unde concertează ca membru al ansamblurilor Trio Rodur, Trio Lipatti și Haydn Quartett în cadrul festivalurilor Berliner Frühlingssklassik și Berliner Klassikstage.

Radu Nagy colaborează cu Teatrul Morgenstern ca aranjor muzical și compozitor pentru care a compus muzică la 7 piese de teatru.

Între 2010-2020 a susținut concerte ca membru al orchestrei de cameră Chaarts din Boswil, concertând în cadrul festivalului Boswiler Sommerfestival și în turnee în Europa, America de Sud și Asia.

De asemenea, a participat la Festivalul SoNoRo din București și în cadrul festivalului Musikland la bisericile fortificate din Țara Sașilor.

În 2023 a lansat audio book-ul „Povestea lui Arthur, fulgul cel curios”, pe o poveste scrisă de el cu muzică pentru harpă și violoncel creată alături de soția sa, Miruna.

Pianist

În urma studiilor la Academia de Muzică din București (cu profesorii Sandu Sandrin și Cristina Georgescu) și la Hochschule der Künste Berlin (cu Hans Leygraf), a absolvit mai multe cursuri de măiestrie cu Dimitri Bashkirov la Academia Mozarteum din Salzburg și la Academia Reina Sofia la Madrid. A debutat cu Orchestra Națională Radio din București (1986) și la Ateneul Român (1988). Au urmat concerte ca solist cu Orchestra Simfonică a Filarmonicii George Enescu, Orchestra Națională și cu Orchestra de Cameră Radio din București, Filarmonica Moldova din Iași, Orchestra Transilvania din Cluj, Orchestra Banatul din Timișoara precum și cu alte orchestre din România. În străinătate este invitat să colaboreze, atât ca pianist concertist, cât și în cadrul serilor de muzică de cameră organizate sub auspiciile orchestrelor Cleveland Chamber Symphony Orchestra, Berliner Philharmoniker, Konzerthausorchester Berlin, Norddeutscher-Rundfunk Hamburg, Berliner Symphoniker, Brandenburgische Philharmonie Potsdam. A colaborat cu dirijori Gerd Albrecht, Lior Shambadal, Camil

©Adi Stoicoviciu

Marinescu, Diego Masson, Victor Puhl, Misha Katz, Virko Baley, Iosif Conta, Emil Simon, Horia Andreescu, Corneliu Dumbraveanu, Ovidiu Balan, Cristian Brancusi, Iosif Ion Prunner. A concertat alături de Filarmonica din Berlin, Konzerthaus Berlin, Gasteig München, Filarmonica din București, Deutsche Oper Berlin, Musée de l'Armée din Paris sau în Studiourile de concerte ale Radioului Danes din Copenhaga și de la Norddeutscher-Rundfunk Hamburg. A participat în turnee în Germania, Italia, Danemarca, Norvegia, Austria, Franța, Japonia și în SUA.

Este invitat la renumite festivaluri internaționale: Festivalul Internațional George Enescu din București, Berliner Festspielen, Classic Open Air Gendarmenmarkt Berlin, Musikfest Hamburg, Sommerakademie Mozarteum Salzburg, Amiata Piano Festival și Concerto per 1848 Tasti în Piazza del Duomo din Siena, Musik Biennale für Zeitgenössische Musik Berlin și Săptămâna Internațională a Muzicii Noi din București, Festivalul Internațional Edvard Grieg și Autunnale Festival in Norvegia, Festivalul Plage de Bangor din Franta. A susținut concerte alături de Jeremy Menuhim, Bruno Canino, Maurizio Baglini, Avi Avital, Ruxandra Donose, Angela Denoke, Felicia Filip, Mihaela Martin, Guy Braunstein, Florin Paul, Iosif Ion Prunner, Alexandru Tomescu, Frans Helmerson, Eduard Weismann, Cătălin Ilea, Michaela Fukachova, Ramon Jaffé, Căvrtetul Athäneum de la Berliner Philharmoniker, Cvartetul Aron de la Viena, precum și în calitate de membru fondator al Duo-ului pianistic Zsuzsa Balint & Cristian Niculescu, al ansamblului contempo Paris și Dinu Lipatti Trio Berlin. A efectuat înregistrări pentru radio și pentru Compact Disc în România, Germania, Danemarca și Norvegia, atât cu lucrări pentru pian solo și camerale, cât și ca solist al Orchestrei Naționale Radio București. Înregistrările sale sunt difuzate la studiourile de radio ale BBC London, NDR Hamburg, Deutschlandradio Berlin, Bayerischer Rundfunk și Radio Muzical București. Este detinator al Premiului Criticilor Muzicali din Romania.